

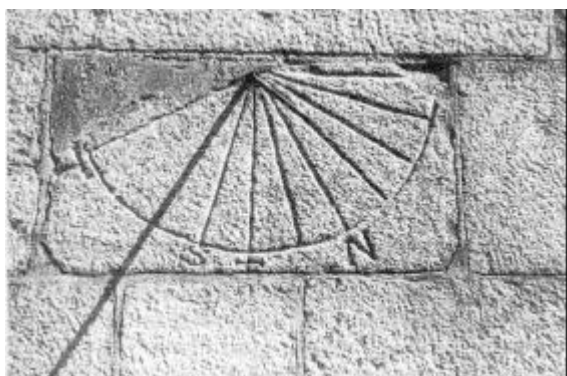
Bidrag til urmageriets historie i Thy og på Mors

AFJENS LAMPE OG HOLGER HERTZUM

Tidsmålingen har en lang historie bag sig og har udviklet sig i tre faser: den astronomiske, den mekaniske og den elektroniske. Men astronomien, videnskaben om verdensrummets opbygning og mekanisme, er stadig grundlaget for al tidsmåling, og Danmarks største indsats på dette område blev - som alle ved - *Tyge Brahe* (1546-1601). Det er nok mindre kendt, at tre morsingboere, om end i mindre format, gjorde en hæderlig indsats i denne videnskabs tjeneste. Det drejer sig om *Christian Torkelsen Morsing* (ca. 1485-1560), som havde studeret ved universitetet i Louvain i Flandern og blev rektor ved Københavns universitet efter at have været docent i astronomi i Louvain. Hans navnefælle, *Elias Olsen Morsing* (f. ca. 1550) var en interesseret elev af Tyge Brahe og tog aktivt del i den astronomiske forskning. Den tredje var *Niels Krog*, f. i Nykøbing Mors 1694 og død som konrektor i Ålborg 1729. Han blev magister, skrev matematiske og astronomiske bøger og udgav skrivekalendere og almanakker.

Ovennævnte er de første svage og usikre spor i tidsmålingens historie fra Thy og Mors. Det næste er noget mere konkret og knytter sig til Vestervig kloster, Thys gamle åndelige centrum, nemlig et solur. Det er indristet i en kvader, 43 x 80 cm, i det søndre sideskibs sydmur og menes at være det ældst daterede solur i hele Norden. Bogstaverne T S og N betyder de kanoniske (dvs. mønstergyldige) bede- og messetider: Tertia, Sexta og Nona hhv. kl. 9, 12 og 15 . og et V for Vespera, kl. 18, er sandsynligvis forsvundet ved erosion eller afflisning.

Et solur af kalksten sidder på Thisted kirkes sydside, ligesom der er et på Flade kirkes sydmur. Det sidste består af to koncentriske halvcirkler med 12 radiære linjer, hvoraf 2 er særlig korte, alt indristet i en kvader.

Dette er vel Danmarks ældste ur. Det findes på sydmuren af Vestervig kirke. Man ser bogstaverne for tidebønnerne, som munkene sang.

Mens solure ifølge sagens natur bedst kunne bruges ude i fri luft, havde man gennem hele middelalderen sandure eller timeglas inden døre, især i retssale, rådstuer og kirker.

Prædiketiden var begrænset til højst én time, men dette tidsrum blev overskredet så ofte, at provster og bisper så

sig nødsaget til at henstille til præsterne om at spare på deres ordflom. I 1760erne måtte biskop Broder Brorson i Ålborg (en broder til salmedigteren) således begrænse tiden for de prædikener, der holdtes af pastor Adler i Ljørslev-Ørding på Mors. Af kirkeregnskaberne ser man, at timeglas var almindelige i kirkerne i både 1600- og 1700-årene. Således havde Nykøbing et sådant i en messingstander, visende kvarte, halve, trekvarter og hele timer. Det nævnes både 1789 og 1823.

Skønt de mekaniske ure eller hjulurene er opfundet i tiden 1270-1300 og Ribe domkirke som den formentlig første kirke i Danmark fik sit tårnure i 1401, har vi ingen sikre vidnesbyrd om tårnure i det gamle Thisted amt før 1613, da et "sejerværk" i Vestervig kirke ved et kirkesyn omtales som "færdigt og ved magt holden". Dette ur er siden blevet udskiftet nogle gange, og det nuværende blev grundigt restaureret i 1921. På et billede af Vestervig kloster fra 1752 ser man, at kirken da havde et tårnure.

I Thisted omtales kirkens gamle sejerværk 1619 for første gang i regnskaberne, men derfor kan det naturligvis godt være ældre. Der betales da 4 skilling for "ister til seruerken". Ister er flomme af svin og gæs i modsætning til talg, tælle af får og kvæg. Til smøring af klokker og urværker benyttede man tidligere flydende fedtstoffer af dyrisk oprindelse, særlig fedt af hvaler, sæler og fisk, men undertiden også svinefedt eller "benfedt", som udvandedes af fodledsknogler af kalve og får. I 1646 får Jens Murmester et beløb for at rengøre sejerværket og støbe en "malle" i den store sten, som går fra sejerværket. Året efter nævnes et beløb til Jens Poder "for sejerværket at færde" og i 1715 har Peder Staugsbach repareret uret og gjort det færdigt, "såsom det ikke kan slå og er ganske fordærvet".

Samme Staugsbach optræder i regnskabet igen 1735, da uret "var ganske forfaldent", og i 1751 er det den kendte og anerkendte Anders Heede, der renser og vedligeholder uret. Han var en regulær og dygtig urmager, så derfor er det lidt underligt, at han sidst nævnes i 1758 og ikke omtales siden, for i 1759 repareres uret af Ole og Peder Salmonsens fra Hundborg, om hvem den stedlige kirkebog intet oplyser. Af inventarielisterne fremgår det, at der foruden det ur, der var i brug, fandtes "et gammelt jernsejerværk med stolper, hus og trappe uden brug og nytte". Dette ur blev i 1769 solgt for 9 daler 3 mark og 8 skilling. Det, der var i brug, repareredes jævnligt, men det fremgår ikke af regnskaberne, hvornår det er blevet anskaffet, og kirkeregnskaberne fra 1674-1699 mangler. I 1772 nævnes der, at Thisted kirkes ur har timeviser udenpå øst og nordsiden og to små klokker neden i tårnet fastslået på en bjælke med to hamre, som man med en kæde ned fra uret slår både kvarter- og fuldslag.

I 1786 skrev man kontrakt med Christen Andersen Heede i Øster Vandet om et nyt ur til 400 rdlr. Det skulle have skiver på den østre og nordre side af kirketårnet. Heede tilbød gratis at ville opsætte en skive med viser også på tårnets vestside, hvis kirken ville betale materialet "til nytte for hvem som kommer vesten ind i byen, hvor

den største passage er". Det kasserede ur blev solgt i 1788 for 30 daler. Heede var en anerkendt urmager. Alligevel måtte hans ur i 1804 istandsættes af Peder Jensen Knorborg, og først da fik det skiver i øst, vest og nord, lavet af Christian Snedker og malet af maler Bech. Blikkenslager og forgylder Christen Pedersen Knakkegaard skulle i august 1823 forgyldte urskiverne. Da den sidste urskive blev hejset op til ham efter endt arbejde, knækkede en bjælke, og Knakkegaard faldt ned og kvæstedes så hårdt, at han døde efter godt to timers smertefulde lidelser, 27 år gammel. Broderen, glarmester og spejlhandler Knakkegaard i Ålborg, lod opsætte en lille gravstele af rødlig sandsten på kirkegården, hvor der på bagsiden er indhugget et mindedigt:

*"Med gyldne tal jeg tegned Uhrets Skiver,
den sidste færdig var, man den til mig ophiver,
troløse Bjælke brast og mig mod Jorden drog!
Mit Livets Klokke brat sin sidste Time slog.
I nys indviet jord mit knuste Leer blev gjemt.
I Åndens Flugt til Gud blev Livets Fare glemt".*

Det næste kirkeur i Thisted fremstilledes 1849-50 af tårnurmager Henrik Larsen Kyhl (1793-1866), København. Kyhls ur blev i 1885 ændret og hovedrepareret af tårnurfabrikant Bertram Larsen (1854-1935) for 2300 kr.

Den gamle Sct. Clemens kirke i Nykøbing, som menes at være opført ca. 1100, havde også et sejerværk. Det nævnes første gang i 1634 og igen 1687, men ved en større ildebrand i 1715 blev det ødelagt. Kirken blev genopbygget og fik 1769 et nyt tårn, fremstillet af Jens Villadsen Bundgaard, som da boede i Håsum sogn på Salling. Men da kirken blev lukket i maj 1884 på grund af brøstfældighed, hensattes værket på den ny kirkes sakristiloft og blev i 1910 givet til museet på Dueholm, hvor det endnu står i kælderens, bærende indskriften. "Gjort på Kjærgaardsholm 1768 af Jens Villadsen Bundgaard". Uret kostede 180 rdlr. I 1774 var urværket gået i stå, men kirkens klokker, Jens Andersen Dybr, reparerede og rensede det, og i 1788 blev det igen istandsat af urmager Ulsted. Den ny kirke i Nykøbing, som blev indviet 1891, fik foræret et tårn af grosserer, fhv. urmager Jens Chr. Filtenborg og fremstillet og leveret af tårnurfabrikant Bertram Larsen, København. Det har to skiver: mod torvet og mod Kirkegade. Uden for de to købstæder er tårnurene få og af forholdsvis nyere data. Af en inventarieliste fra Vesløsgård i Vester Hanherred fra 1651 fremgår det, at man havde et sejerværk på loftet. Blistrup herregård (nu ungdomsskole) og Højris i Ljørslev sogn på Mors har tårnure ligesom kirkerne i Frøslev (skænket 1923 af gdr. Kr. Bro, Andrup), Karby og Rested (1955) på Mors og Hvidbjerg (Thyholm) samt Snedsted i Thy. Det sidste er så moderne, at det drives af elektricitet.

Omkring 1720-50 vinder de mekaniske ure efterhånden indpas, først på herregårde, senere i præstegårdene og hos de større bønder og midt i århundredet også i almindelige borger- og bondehjem. Uret er nu ikke længere en raritet, men har fået sin naturlige plads i det standsmæssige interiør og dukker derfor op nu og da i tidens genremalerier. Af et antal skifter fra Thisted amt fremgår det, at i tiden før ca. 1750 synes der kun at være nævnt ure

hos præster og i større gårde, men om urenes form og mestre nævner skifterne intet, højst ubestemmelige udtryk som "et stueur med foderal", "et gammelt stueslagværk", "et 8-dages stueur med foderal" o.lign. Af et skifte fra Tousig i Østerild sogn fremgår, at et stueur i 1797 blev vurderet til 2 rdlr.

Knud Aagaard, som skrev "Physisk, oeconomic og topographisk Beskrivelse over Thy" i 1802, beretter: "Gode Urmagere har landet ikke manglet, hvorfor næsten hver Bonde er forsynet med et Stueuhr", og præsten C. Diørup, som beskrev sine indtryk af Thy i 1842, taler om, "at stuerne er velforsynede med Chatoller, Dragkister, Jernbilæggere, Stueuhr og andet nødvendigt Bohave i Overflødighed, og hos de velhavende "Fjælegulv i flere Værelser". Hans kollega på Mors C. Schade, fortæller i "Beskrivelse over Øen Mors", 1811: "Mors har tvende Landsbyehaandværkere, som ere meget delige Uhrmagere: Niels Hede i Jørsbye, som forfærdiger fortrinlig gode Lommeuhre, og Christen Hede i Nykjøbing, som gjør Stueuhre, der anses ligeså gode som de bornholmske".

Denne påstand har Schade absolut ret i. Adskillige jyske urmageres produkter var endda af højere kvalitet end de middelmådige bornholmske. Urmagere som f.eks. Jens Villadsen Bundgaard, Anders Christensen Heede, Peder Blander, Peder Jensen Knorborg og Berthel Andersen lavede standure af en standard, som lå over adskillige af de sædvanlige danske provinsures. Den simpleste urtype, der blev lavet, var de såkaldte "viiseruhre", som hang på væggen og havde malet træskive, måske med en tinkrans, altid én viser, et lod og et hagegangspendul. De høje standure i kasser var betydeligt dyrere og fremstilledes især fra ca. 1740-1840. Lommeurene, der blev udbredt omkring 1800, blev oftest importeret fra England, Schweiz eller Tyskland, men importøren, den hjemlige urmager, kunne få sit navn og bosted graveret på kapslen eller urkassen eller malet/trykt på skiven. Vi har dog flere eksempler på, at lommeure blev fremstillet i Danmark som svendestykker, helt eller delvist.

Hvordan urmageriet er kommet til Thy og Mors er et problem, som synes uløseligt, eftersom det er meget småt med kirkebøger og andre arkivalier derom før 1700. De impulser, der udgik fra klostrene, er nævnt, og der er vist ingen tvivl om, at Vestervig kloster var et udstrålingscentrum, som også kom håndværk som urmageriet til gode. Senere var det herregårdene og sognekirkerne, der gav enkelte urmagere arbejde, men i de to købstæder havde urmageriet ret ringe kår helt ind i det foregående århundrede. Ved folketællingen 1801 var der f.eks. ingen opført som regulære urmagere i Thisted, mens Christen Andersen Heede netop dette år fik borgerskab som urmager i Nykøbing og i flere år var den eneste.

Skuddefarten til og handelen med Norge fra Vigsø, Stenbjerg, Klitmøller og Hansted, som omtales allerede i 1500-årene, betød naturligvis også meget med hensyn til kontakter og udvekslinger af erfaringer og viden, men det er en kendsgerning, at urmagerkunsten kom senere til Norge end til Danmark. Nogle thylandske skudehandlere kom både til England og Nederlandene, og det er da ikke utænkeligt, at de har fragtet både lygteure, bordure og standure til deres hjemstavn, ure som siden er benyttet som modeller for den hjemlige produktion. Det må endvidere antages, at stude- eller øksnehandelen gennem

middelalderen og helt op i det foregående århundrede med Holsten, Hamborg og forbindelsen med hertugdømmerne i det hele taget både til lands og til vands har spillet en rolle med hensyn til urmageriets udvikling. Urmagernavne som f.eks. Kürsch, Preetzmann og Schröder synes i hvert fald at stamme fra indvandrede slægter, og det er en kendt sag, at indvandringen af håndværkere sydfra til tider har udgjort ca. 20 % af alle håndværkere. Thy og Mors var vel knap så berørt af denne tilvandring som sydlige og sydøstlige dele af Danmark.

Fra ca. 1840-70 sker der en gradvis ændring af urmagerhåndværket, idet industrialiseringen gør sig gældende. Den rent håndværksmæssige produktion aftager, og fremstillingen af ure billiggøres ved arbejdsdeling på fabrikker, især i Schweiz, Tyskland, Frankrig, England og USA. Urmagernes væsentligste arbejde indskrænkes efterhånden til at sælge, reparere, rense, afprøve og justere alle slags ure eller tilbehør til disse. Urmagerhåndværket blev altså et udpræget servicefag kombineret med salg af hovedsagelig importerede ure. Adskillige urmagere var samtidig guld- og sølvmede, juvelérer, gravører, og/eller optikere. Det sidste gjaldt især i de større byer. Mens urmageriet på landet hidtil havde været nærmest et bierhverv knyttet til et mindre landbrug med et par køer eller får eller kombineret med et eller flere andre håndværk, som f.eks. maler, snedker, glarmester eller smed, blev det nu et udpræget "stationsbyerhverv", idet man dog ikke skal tage ordet "stationsby" alt for bogstaveligt. Da jernbanen fra Odde Sund til Thisted blev åbnet i 1882, var der f.eks. i Hurup kun præstegård, skole, tre gårde og nogle huse, deriblandt fattighuset. Hvidbjerg på Thyholm opstod også omkring stationen og gav i mange år omsætning nok til to urmagere ligesom Hurup. Snedsted havde, inden banen kom, kun et eneste hus, men her blev der efterhånden også kunder nok til en urmager, en tid endog to, og Hørdum fik sin første klokmager i 1889. Fjerritslev voksede stærkt efter anlægget af Ålborg-Fjerritslev-banen, som åbnede 1897 og senere Fjerritslev-Thisted-banen, som kom 1904. Kun Vestervigs og Bedstedes gode urmagertradition går tilbage til tiden, inden gode landeveje, jernbaner og rutebiler øgede handel og håndværk og dannede nye små centre. I 1945 var der 5 urmagere i både Thisted og Nykøbing, 2 i Fjerritslev, Hurup, Hvidbjerg (Thyholm) og Snedsted og 1 i hver af byerne Bedsted, Gjøtrup, Koldby, Nors, Vestervig og Østerild.

Navneliste

Den følgende liste omfatter urmagere født før 1860 samt enkelte mestre født efter 1860, såfremt det kan påvises, at de har fremstillet ure håndværksmæssigt. Stavningen af deres navne kan variere i de forskellige arkivalier, hvorfor f.eks. Kristensen også må søges under Christensen. Pedersen under Petersen osv. Når personlige data udover fødsel og død er medtaget, er det ikke blot af hensyn til tidsbestemmelsen af deres produktion, men også for at lette identifikationen af urmagere med enslydende navne eller beslægtede personer og samtidig give en nøgle til kontrol af de fremførte oplysninger eller - for nogles vedkommende - måske et incitament til dyberegående studier. Vi er klar over, at listen langt fra er fuldkommen og modtager gerne tilføjelser, evt. rettelser og kommentarer. Det er heller ikke helt sikkert, at alle de nævnte urmagere, født før 1860, selv har fremstillet ure. En del af dem har sikkert kun repareret og vedligeholdt ure, men da der gang på gang dukker hidtil ukendte signaturer op på antikke

ure, har vi fundet det forsvarligt at nævne alle fremdragne urmagere, hvadenten de har været faglærte eller ej, da man ikke kan udelukke muligheden af, at de har fremstillet ure.

forkortelser: s. a. = søn af, d. a. = datter af, g.m. = gift med, bsk. = borgerskab, bev. = bevilling, kc. = koncession, ft. = folketælling, s. st. = ammesteds. Iøvrigt er brugt almindelige forkortelser.

Andersen, urmager i Lukshøj, Ydby sogn 1891.

Andersen, Anders, s.a. urmager Anders Andersen, Klim, g. i Klim 20.10. 1851 m. Ane Pedersdatter. Urmager i Kobækshuset, Klim 1851. Etabl. som urmager i Galtrup, Mors 30.5. 1882.

Andersen, Berthel, f. 1765 i Bedsted, Thy, s.a. Anders Brydberg og hustru, g.m. Maren Jensdatter Nørgaard. Husmand og urmager i Bedsted, ved ft. 1801 husmand og urmager i Heltborg. Et 1-døgns standur, sign. Berthel Andersen, Bedsted, dat. 1792 i privat eje i Hvidbjerg. Et 1-døgns standur sign. Berthel Andersen, Bedsted, i privat eje i Vestervig. Et 8-døgns standur af ham, dat. 1793 i privat eje i Sundby, Thy. Et 1-døgns standur med slagværk i Snedsted. Endvidere standure i Broager og København. Standur, dat. 1797 på Thisted Museum, plade og urværk s.st. Standur dat. 1797 i privat eje i Visby, Thy.

Andersen, Christen, f. 29.8. 1824 i Hoelgård, Kobberø, Gettrup sogn, død 23.2. 1915 i Hilligsø, begr. i Gettrup, s.a. husmand og murermester Anders Olesen og Mette Jensdatter, g.m. Ane Kirstine Jensen. - Urmager, mechanicus og maler. Drev i alt 19 forskellige håndværk. Lavede ure uden slagværk. (Thisted Amts Aarbog, 1920, s. 108).

Andersen, Jesper, urmager i Uglev, Odby sogn 1883.

Andersen, Morten, f. 1772, ugift, ved ft. 1801 urmager i Vestervig kloster.

Andersen, Niels, f. 12.12. 1831, g. i Thisted 25.5. 1860 m. Marie Tobine Clausen af Thisted. Urmager i Thisted 1891.

Bak, Ole Nielsen, urmager i Sønderhå, Hassing herred 1891.

Standur i Sparekassen Thy, Thisted, signeret: Anders Baun, Thisted 1742. Uret viser dato og måned, er 8-døgns og med kvarterslag, øjnene ruller i takt med pendulet.

Baun, Anders Nielsen, døbt 21.2 1703 i Skinnerup, begr. 11.8. 1750 i Thisted, s.a. Niels Andersen Bavn og Dorte Christensdatter, g. 1728 i Thisted m. Anne Pedersdatter Møller. Baun var snedker, maler og urmager. Standur af ham på Sparekassen Thy i Thisted.

Bedsted, se *Andersen, Berthel*.

Bedsted, se *Jensen, Peder*.

Bentzen (Bendsen), Jens f. 6.1. 1852 i Resen v. Struer, død 20.3 1888

i Gimsing v. Struer, s.a. gdr. Bendt Poulsen og Ane Cathrine Andersdatter. Drev en urmagerforretning i Struer 1873-86. Bev. som urmager i Hvidbjerg, Thyholm 22.10. 1887.

Berthel Andersen, Bedsted 1793.

Berg, Christian Vilhelm, f. ca. 1838, g. i Vestervig 18.10. 1864 m. Maren Thomine Christiane Møller. Bev. som urmager i Vestervig 6.1 1863.

Bertel . . . . data ukendt. Siges at have været urmager i Hundborg og skulle være død på fattiggården s.st. omkring 1900, men hans data har ikke kunnet findes.

Bertelsen, Jens, f. 1782 i Silstrup, Tilsted sogn, s.a. Bertel Jensen Langgaard og Else Marie Andersdatter Heede. Lærling hos Christen Heede i Nykøbing ved ft. 1801. Måske identisk med den Jens Bertelsen Langgaard, som gjorde mesterstykke som urmager 15.2. 1811. I så fald død i København 1817.

Berthelsen, Peder, f. 12.9. 1816 i Heltborg. Lærling hos Lars Worm, Thorup, Mors. Urmager i Hundborg. Standur med hans signatur i privat eje i Snedsted.

Beyer, Hans Christian, f. 3.3. 1809 i Rakkeby, Mors, død 20.1. 1893 i Nykøbing. Var først i snedkerlære, siden i urmagerlære. Bsk. som urmager, drejer og bøssemager i Nykøbing 1839. Begyndte at arbejde med daguerreotypi i 1857 og senere med fotografi som den første på Mors. Syslede med opfindelser og blev betegnet som en original og et godgørende menneske.

Bierring, Jacob Christensen, døbt 22.10. 1769 i Nors, Thy, død som almisselem 23.12.1824 i Nors, s.a. degn Christen Bierring og Maren Nielsdatter Hvistendahl, g.2.g. 30.3. 1817 i Nors m. Maren Poulsdatter. Lært hos Christen Heede i Bakgården Skjoldborg sogn. Urmager i Nors 1817 og tillige skomager 1819.

Bjerre, C S., opgives at være født 1801 og død 1870. Urmager i Bjerre, Vigsø sogn. Fremstillede standure, som viste mdr. og dage og slog hel-, halv- og kvarterslag. (Historisk Aarvog for Thisted Amt, 1920, s. 108).

Bjerre, Søren Nielsen, f. 1773, død 5.11. 1851 i Vigsø, g. i Vigsø 17.11. 1798 m. Ane Marie Andersdatter Hvass. Urmager i Bjerre, Vigsø sogn 1798 og ved ft. 1834. Standur af ham på Thisted Museum. Standur i privat eje i Gadesminde og et 8-døgns standur med slagværk, dato, ugedag og vækkeranordning i privat eje i Thisted. Standur med 8-døgnsværk og kvarter- og timeslag og slagværk i separat kasse i stuen bag uret ligeledes i privat eje i Thisted.

Bjørndahl, Kristen Kold, f. 28.9. 1853 i Vindblæs v. Løgstør, død 1.5. 1880 i Vestervig, s.a. skolelærer Niels Mathias Bjørndal og Kirstine Thomsen. Urmager i Vestervig.

Blander, Christen Pedersen, døbt 13.7. 1774 i Bedsted, s. a. Peder Olesen og Else Marie Christensdatter, g.m. Maren Cathrine Andersdatter. Urmager i Hassing til 1815, urmager i Bedsted fra 1815-

Blander, Peder Jensen (Møller), f. ca. 1745 i Bedsted, død 9.5. 1812 i Dejret, Tved sogn på Mols, g. 1 g. m. Kirsten Christensdatter, g. 2. g. m. Maren Laursdatter. Lært hos Jens Villadsen Bundgaard. Var også udlært som møller, derfor tilnavnet Møller. Reparerede i 1763 urværket i Thisted kirke. Senere husmand og urmager i Dejret, Tved sogn på Mols, hvor han boede i "Blanderhuset". Standure af ham i Gerå, Vendsyssel, i Bedsted og på urmuseet i Den gamle By i Århus. (Samlinger til Jydsk Historie og Topografi, 3. rk. 1. bd.).

Blichfeldt, Christian Holberg Grann, f. 1804, g. i Nykøbing 17.1 1833 m. Ingeborg Cathrine Holm. Bsk. i Nykøbing 1831 som urmager i Vestergade.

Bolvig, Anders Henrich, data ukendt. Bsk. som urmager i Nykøbing 1829.

Brockmann, Niels Christian, f. 26.5. 1794 i Nykøbing, død 18.7. 1826 s.st., s.a. Joseph Nielsen Revshammer og Maren Ovesdatter, g.m. Bolette Kirstine Jacobsen og 2. g. m. Noline Pedersdatter. Urmager i Nykøbing 1823-26.

Bundgaard, Jens Villadsen, f. 10.12. 1713 i Skjoldborg, if. et skifte død 1782 i Frisenborg, Hammel sogn, s.a. fæstebonde Villads Christensen og Kirsten Poulsdatter Bundgaard, g.1. g. m. Dorthea Jensdatter Trap, som døde 2.3. 1746 i Skjoldborg, 37 år gl. g. 2. m. Sidsel Marie Sørensdatter, som døde 5.6 1753 i Viborg, g. 3. g. m. Helene Kiærulf. Lærte først snedkerhåndværket, gjorde snedkerarbejdet til den afbrændte kirke i Ydby efter branden 6.11. 1742. Urmager i Skjoldborg, bsk. som urmager i Viborg 27.6. 1752, renser og efterser Viborg domkirkes ur. Ophold på herregården Ørum i Thy 1759 og siden på Kjærgårdsholm i Salling. Fremstillet tårnuret til Sct. Clemens kirke i Nykøbing 1768-69. Ophold som urmager i Tinghuste ved herregården Frisenborg i Århus amt til sin død. Talrige standure af ham registreret bl.a. på urmuseet i Den gamle By, Århus og i privat hjem i Viborg, Gettrup, Vandborg, Øster Vinkel, Fjaltring og Sejerslev. De fleste er 8-døgns og viser sekund, minut, dag, dato og måned. Et enkelt er indbygget i et pragtfuldt chatol og har klokkespil og kvarterslag. Alle hans kasser er solidt og smukt forarbejdede. (Artikler i Thisted Amts Aarvog 1952, s. 310 og 1954, s. 221 samt i P. Christensen: Urmagere og

Tusindkunstnere i Vendsyssel ca. 1750-1850, 1962 bd. II, s. 15 ff.)

Bundgaard, Johannes Christensen, f. 5.12.1822 i Hvidbjerg vesten Å, død 19.2. 1864 i Søndbjerg, Thyholm, s.a. husmand Christen Bertelsen Bundgaard og Karen Madsdatter Istrup. Husmand og urmager i Søndbjerg. - Et 1-døgns standur, sign. J. Bundgaard, Søndbjerg, findes i privat eje i Uglev, Hvidbjerg sogn. Et standur med kvarterslag i privat eje i Søndbjerg og et standur i privat eje i Hurup.

Christensen, Anders, f. 13.11 1841 i Rakkeby, Mors, død 8.2. 1903 i Redsted, s.a. Christen Andersen Hølleddig og Sidsel Mikkelsdatter, g. 1. g. i Redsted 1871 m. Ane Kirstine Jensen, g. 2. g. i Redsted 1886 m. Maren Kristine Eskildsen. Etabl. som urmager og husmand i Redsted 4.12. 1875.

Christensen, Jens Christian, f. 7.4. 1840 i Bjergby, Mors, død 24.9. 1901 i Solbjerg, Mors, s.a. Mette Marie Jensdatter og Christen Jensen i Gullerup, g. i Bjergby 16.11. 1862 m. Sidsel Marie Hansen. Lært hos urmager Lars Worm i Thorup. Svend i Nykøbing. Urmager i Bjergby 1862-82, etabl. som urmager i Solbjerg, Mors 9.5. 1882. Standur af ham i privat eje i Øster Jølby, Mors.

Christensen, Mads, f. 1844, død 4.6. 1882 i Sundby, Stagstrup sogn, s.a. gdr. Christen Christensen Smed, g. i Stagstrup 16.12. 1879 m. Christine Pedersen. Husmand og urmager i Sundby, Stagstrup sogn.

Christensen, Niels Christian, f. 10.9. 1830 i Dragstrup, Mors, død 9.3. 1907 i Nykøbing, s.a. gdr. Christen Poulsen og Karen Kirstine Nielsdatter. Var lærling i Dragstrup. Svend i Nykøbing, g. i Nykøbing 20.11. 1860 m. Ane Dorthea Nicoline Sørensen. Bsk. som urmager i Nykøbing 24.10. 1856 i den gamle skole i Algade. Flyttede 6.9. 1884 til Nygade 3. Opfandt et støv- og vandtæt ur. Forretningen ophævet p. gr. af sygdom 25.1. 1906.

Christensen, Peder, se *Ulsted, Peder Christensen*.

Christensen, P., data ukendt. Etabl. som urmager i Thisted 24.8. 1863.

Christensen, S. C., data ukendt. Urmager i Solbjerg, Mors. Et 8-døgns standur m. slagværk sign. S. C. Christensen Soelbjerg i privat eje i Frøslev, Mors.

Conradsen, Niels Peter, f. 1844, g. i Vestervig 29.12. 1870 m. Johanne Sørensdatter. Urmager i Vestervig.

Dahlgaard, Poul Pedersen, f. 7.8. 1808 i Thisted, begr. 20.2. 1887 i Tilsted, g. i Thisted 24.9. 1857 m. Ane Marie Nielsen. Økonom og urmager i Thisted, senere i Tilsted.

Dalgaard, Jacob Christensen, døbt 14.1. 1804 i Nykøbing, s.a. Niels Christian Hansen og Bodil Marie Klingenberg, g. i Nykøbing 14.4. 1828 m. enken Bolette Kirstine Jacobsen, enke efter urmager Brockmann, Nykøbing. Urmager og sadelmager i Nykøbing.

Damgaard, Svend Jenssøn, data ukendt. Standur med hans signatur og dateret 1746 i privat eje i Hurup. (P. Christensen nævner i sin "Urmagere og Tusindkunstneret", 1962, s. 13 en urmager "fra Haderslevnegnen, 1755" af samme navn, men han har ikke kunnet findes i kirkebøgerne for Haderslev provsti. På et af hans ure findes et klokkevers med følgende udformning: "Hør Klokken slaar, og Tiden gaar, thi Glasset fast maa Rinde. Hielp og O Gud, at Dødens Bud Maa os i Tanke minde.")

Damkjær, Laue Hansen Jensen, f. 15.7. 1827 i Skanderup v. Kolding, død 15.12. 1907 på Holmegård mølle, Ydby sogn, s.a. gdr. Jens Hansen Damkjær og

Maren Hansdatter fra gården Damkjær i Skanderup, g. m. Karen Margrethe Jensen fra Vestervig. Bev. som urmager 11.12. 1877 i Ydby. Blev senere gård- og mølle ejer.

Dela, Carl Andersen, f. 20.1. 1862 i Gl. Haderslev, død 7.7. 1923 i Thisted, s. a. arbejdsmand Hans Peter Dela og Anne Cathrine Christensen Dal, g.m. Mette Marie Bertelsen. Besk. som urmager Thisted 30.10. 1886. Optiker 1900. Var også instrumentmager, skuemester og formand for Thisted Amts Urmagerforening. Havde forretning i Vestergade 7. Broderen Christian Mogens Dela, f. 1863, fik bsk. i Thisted 1905, og broderen Anders Lausen Dela, f. 1867, fik bsk. som urmager i Thisted 1900. - Et stort kontrolur, fremstillet af Carl Dela, dateret 1905, findes på Thisted Museum.

Ditlevsen, Anton Nikolai Christian, f. ca. 1839. Lærte faget hos Lars Worm i Thorup, Mors. Urmager i Hørdum 8.11. 1865. Bev. som urmager i Lyngs, Villerslev sogn 18.12. 1868. Et 1-døgns standur uden slagværk i privat eje i Erslev, Mors.

Dueholm, Jens, data ukendt. Urmager i Hurup og siden i Gjettrup.

Dyhr, Janus Antonius, f. 15.8. 1810 i Nykøbing, s. a. urmager og snedker Niels Dyhr og Karen Margrethe Christensdatter. Lærling hos urmager Lars Worm i Thorup, Mors. Urmager i Nykøbing 1830-32. Rejste til Haderslev.

Dyhr, Niels Peter, f. 1778, død 5.1. 1835 i Nykøbing, g. i Nykøbing 2.7. 1803 m. Karen Margrethe Christensdatter. Snedker og urmager samt mekaniker. Konstruerede en velocipede ("væltepeter"), ornitolog. Reparerede uret i Nykøbing kirke. Medlemmer af familien Dyhr havde tidligere været klokkere i Nykøbing. Niels Peter Dyhr var en foretagsom snedker, der lavede klædeskabe i empirestil. Han ma lede sine skabe i skinnende blå, røde, grønne og gule farver og smykkede dem med blomster. Lavede også smukke urkasser. Blev efter sin død efterlignet af mange snedkere.

Filtenborg, Jens Christian, f. 10.6. 1829 i Nykøbing, død 21.10. 1891 i København, s. a. murermester Christen Jensen Filtenborg og Ulrike Klingenberg. Gik på Randers Latinskole 1843-44. Lært urmagerfaget hos P. J. Østergaard, Nørregade, Nykøbing. Deltog i krigen 1849-50 som frivillig orlogsgast. Svend i Hamburg. Besk. i Nykøbing 1853, besk. i Århus 3.7. 1855, bsk. i København 1881. I Århus begyndte Filtenborg med urmageri og detailforretning på den nu forsvundne gade Tangen, der er blevet afløst af Klostertorv. Havde 6 mand på værkstedet. Gik hurtigt over til en groshandel og flyttede til hjørnet af Frederiksgade og Fiskergade. 1888 til hjørneejendommen Ryesgade 1. Flyttede til København 1878 og overdrog den daglige ledelse i Århus til sine to medarbejdere, Chr. Filtenborg og J. V. Schmidt. Hans forretning blev den største i Norden indenfor urbranchen. Da J. Chr. Filtenborg døde, overtog enken firmaet sammen med Chr. Filtenborg og J. V. Schmidt. Senere overtog Chr. Filtenborg firmaet alene. 1895 påbegyndtes urkassfabrikationen. 1920 blev firmaet A/S J. Chr. Filtenborg lod bygge et asyl i Nykøbing for 4 familier og skænkede et tårn til den ny kirke i sin hjemby. Blev etatsråd. Fremstillet et mahognisøjleur, højde 35 cm m. 8-døgnsværk og rækkeslagværk, pariser-pendulgang og emaillet skive.

Graff, Hans Christian Gommesen, f. 1794, død 4.2. 1864 i Sct. Nicolai sogn, Svendborg. g. 17.4. 1821 m. Anne Kirstine Becker. Lærling i Odense, bsk. i Nykøbing M. 28.12. 1817, urmager i Thisted 1821, bsk. i Svendborg 1826.

Gravgaard, Poul Sørensen, f. 20.12. 1840 på Odgård, Lyngs sogn, død 26.4. 1910, s. a. gdr. Søren Jensen Graugaard og Inger Povlsdatter Nørgaard, g.m. Anna Magdalene Evald. Urmager i Lyngs på Thyholm. Købte siden en gård ved Vestervig og blev til sidst handelsagent. Skrev mange landbrugsfaglige og politiske artikler. (Hist. Årb. for Thy og Mors, 1976).

Guldhammer, Jens Christian Sørensen, f. 5.2. 1858 i Klim, død 5.6. 1916 i Bælum, s. a. indsidder Søren Christian Jensen Guldhammer og Marie Katrine Madsen, Øster Klitgård. Lært hos urm. Sandersen i Farsø. Urmager i Fjerritslev 1879, urm. i Klim 1887, i Bælum 1887-1916. Har lavet et standur med kontraspærreværk og Grahamsgang. Fremstillet flere andre standure.

Gundersen, Jens, f. 11.11. 1853 i Hvidbjerg, Thyholm, s. a. husmand og tømrer Gunder Jensen og Else Kristensdatter, g. i Lemvig 29.4. 1876 m. Ane Kirstine Jensen. Urmager i Nr. Nissum og Ydby.

Hansen, Anton Peter, f. 19.3. 1846 i Hjardemål, død 27.3. 1893 i Thisted, begr. i Hjardemål, s. a. skomager Frederik Hansen og Karen Marie, g.m. Jensine Hansen. Urmager i Hjardemål.

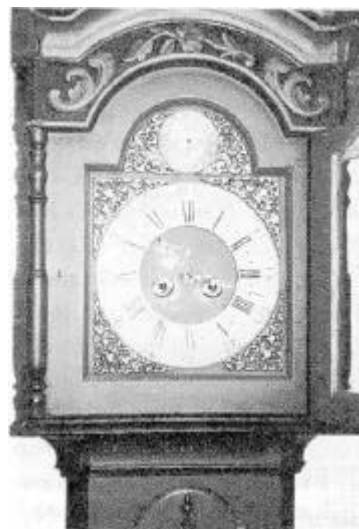
Hansen, L. P. Data ukendt. Urmager og guldsmed i Hundborg til 1925.

Heede, Anders Andersen, døbt 27.5. 1770 i Øster Vandet, død 9.6. 1812 i Kristiansand, Norge. s. a. urmager Anders Heede og Anna Christensdatter, g. 6.9. 1811 i Kristiansand m. Ane Dorthea Sommer fra Kristiansand. Lærling hos Christen Andersen Heede i Skjoldborg ved ft. 1787, svend hos Conrad Heede i Arendal, Norge. Etabl. som urmager i Kristiansand 1803, bsk. s. st. 1808. Passede Kristiansands kirkeur. Fremstillet mange standure.

Heede, Anders Christensen, døbt 16.1. 1724 i Skårhede, Vang sogn, død 9.12. 1784 i Øster Vandet, s. a. Christen Pederssøn og Maren Andersdatter, g. 1. g. 10.10. 1753 m. Anne Jensdatter i Øster Vandet, d. a. Jens Nielsen, Anneksgården, hun døde 6.3.1757. G. 2. g. m. Anna Christensdatter, f. 1732 i Dollerup, død 4.2. 1785. Flyttede 1753 til anneksgården i Øster Vandet og lavede det store standur i Vester Vandet kirke. (Se derom i Historisk Aarbog for Thisted Amt, 1954 og i P. Christensen: Urmagere og Tusindkunstnere i Vendsyssel, 1962, samt i Trap: Thisted Amt, s. 563 og Nationalmuseets Danmarks Kirker. Thisted Amt, 1940, bd. XII, s. 268-85). Standure med hans signatur i privat eje i Thisted, Torsted, Kristiansand, Norge. Et 8-døgns standur med kvarter- og timeslag samt klokkespil, dat. 1775 i privat eje i Hurup. Endvidere standure af ham på Køge Museum, og i privat eje i Vestervig. Reparerede Thisted kirkes tårnure 1751. - Anders Heede og hustru havde 13 børn, hvoraf Christen, Niels Christian, Conrad, Anders og Jacob Christian blev uddannet som urmagere. Jacob Christian Andersen Heede, f. 31.10. 1773 i Øster Vandet, blev lærling hos sin broder, Christen Andersen Heede i Skjoldborg og blev siden svend hos sin broder Conrad i Arendal i Norge.

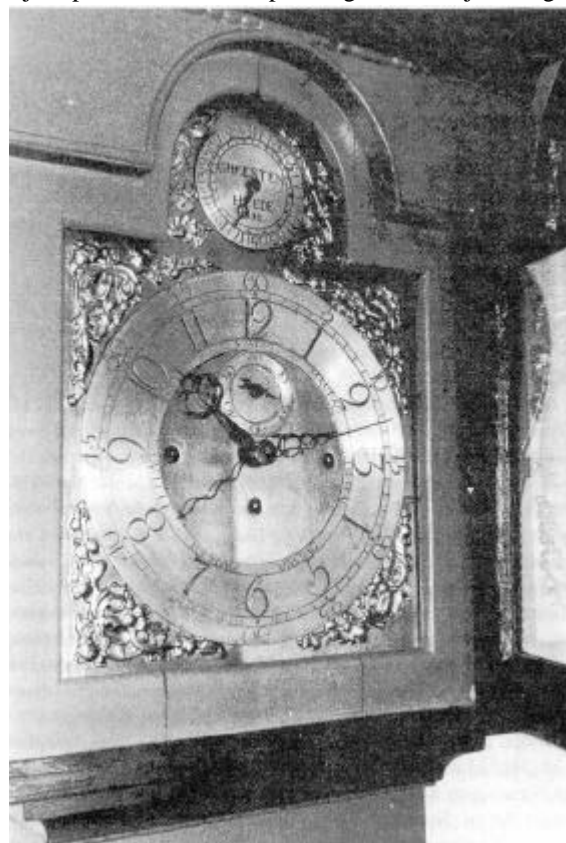
Heede, Anders, data ukendt. Ure med hans signatur findes forskellige steder, f.eks. 8-døgns standur, dat. 1789 i privat eje i Resenstad v. Struer. Et 8-døgns standur, dat.

1791 i privat eje i Bøvlingbjerg, et 8-døgns standur, dat. 1806 i privat eje i Bøvlingbjerg.

Anders Christensen Heede.

1812 i Nykøbing, s. a. urmager Anders Christenssøn Heede og Anna Christensdatter, g. m. Friderica Juliane Frejstrup. Boede 1788-92 på Baggården i Skjoldborg sogn.

8-døgns standur med kvarterslag, dato, ugedag i centrum og med klokkespil, signeret Chresten Heede 1811. Uret findes på Mors.

Bsk. som urmager i Nykøbing 2.2. 1801. Havde værksted og butik i Algade 27. Har lavet adskillige sindrige ure af fin kvalitet, bl.a. findes der to, som spiller på klokker hvert kvarter. Disse to har desuden ugedagsviser i centrum, således at denne viser bevægede sig en syvendedel af skivens omkreds hver dag. De har også datoviser, der sidder over den egentlige talkrans. De fleste standure,

Heede, Anders Christensen, f. 1788 i Baggården v. Vilsund. Nævnt 1812 som urmagersvend i Christiania og senere i Kristiansand. Etabl. sig som mester i Christiania 1822. Død 27.6. 1837 i Vor Frelses sogn i Christiania.
Heede, Christen Andersen, f. 8.1. 1760 i Øster Vandet, død 10.1.

Heede lavede, var 8-døgns. Således et standur med kvartersslag og timeslag dat. 1811 m. 3 opræk, tretonet klokkespil, ugedagsviser i centrum, datoviser over talkrans i Sundby på Mors. - Et standur næsten identisk m. foregående, men højere og flottere kasse, 240 cm, i Over Gramstrup, Vestervig. Fremdeles 8-døgns standure i Vilsted, Thyborøn, på herregården Spøttrup (nr. 328), 2 i Flade, 1 i Erslev, 1 i Vils, 1 i Frøslev (nr. 164), et hængeur med stiv viser (nr. 113) på Morslands historiske Museum i Nykøbing, et standur (nr. 12) på Thisted Museum, s. st. standur nr. 110, standur i Thyregod og 1 i privat eje i Thisted. Heede havde ved ft. 1801 3 lærlinge. Ur på urmuseet i Købstadmuseet Den gamle By i Århus. Et standur af Christen Heede er ombygget af Kristian Mark, så det nu viser dag, dato, måned og årstal, månedernes forskellige længde med skudår og skuddag, månens faser, solens bevægelse med solhverv, klokkeslæt for solens op- og nedgang (skifter en gang om ugen). Ved solnedgang de forskellige tider på året trækker en mandsfigur i et klokkerøb, og klokken bevæger sig. Kl. 22 spiller et klokkespil Weyses melodi "Dagen går med raske fjed". Hos Kristian Mark, Redsted, Ø. Hvidbjerg, Mors.

Heede, Conrad Andersen, f. 12.4. 1767 i Øster Vandet, død 10.3. 1844 i Barbu, Tromsø sogn ved Arendal, s. a. urmager Anders Christensen Heede og Anna Christensdatter, g. 1. g. m. Ellen Torjusdatter, g. 2. g. m. Sara Juell. Urmager i Øster Vandet og Barbu ved Arendal i Norge. Sønnerne Anders (1818-46) og Daniel Nicolai Heede (1823-70) overtog faderens forretning. En datter Elevine (1820-83) blev sproglærerinde og salmedigter.

Heede, Jens Peter, f. 5.3. 1853 i Søndbjerg, Thyholm, s. a. urmager Niels Jensen Heede og Mette Johanne Pedersdatter af Lille Helleris. Husmand, ur- og instrumentmager i Thisted bsk. 6.10. 1880.

Heede, Just Christensen, data ukendt. Urmager i Langvad, Tømmerby sogn. Et 8-døgns standur m. slagværk sign. "Just Heede Langvad" dat. 1794 findes i privat eje i Frøstrup, Thy.

Heede, Niels Christian, f. 5.7. 1796 i Nykøbing Mors, død 28.9. 1869 i Kristiansand, Norge, s. a. urmager Christen Andersen Heede og Frederica Juliane Frejstrup, g. 10.9. 1817 i Kristiansand m. Juliane Lucie Henriksen, d. a. skibsfører Nils Henriksen. - Lærling hos farbroderen

Niels Heede. Uret i typisk "thylholmkasse".

Conrad Heede i Arendal. Bsk. som urmager i Kristiansand (Steengade 122) 18.4. 1816, fra 1826 i Gyldenløvesgade s. st. Havde ansvaret for kirkeuret i Kristiansand og fremstillede flere 8-døgns standure m. slæbegang og rækkeslagværk i smukke kasser af birk og mahogni. Sluttede sig til haugianerne. Sønnerne Daniel (f. 1823) og Conrad (f. 1831) blev urmagere i Norge.

Heede, Niels

Jensen, døbt 27.7. 1794 i Skårhede, Vang sogn, død 8.10. 1862 i Lille Helleris, Søndbjerg sogn, Thyholm, s. a. Jens Nielsen Næstrup og Karen Larsdatter Heede. G. 1. g. m. enken efter urmager Søren Sørensen, Christiane Pedersdatter (19.12. 1828). G. 2. g. i Søndbjerg 20.2 1852 m. Mette Johanne Pedersdatter af Lille Helleris. Husmand og urmager i Lille Helleris, Søndbjerg sogn Thyholm. Fik i 1849 tildelt et sølvbæger af Det kgl. Landhusholdningsselskab "for den af ham udviste landboflid ved brakfrugters dyrkning i det større". Et 1-døgns standur i privat eje i Nr. Nissum. Et 1-døgns-standur i privat eje i Fabjerg. Et 1-døgns standur i privat eje i Barslev ved Hvidbjerg.

Heede, Niels Sørensen, f. 1735, død 16.12. 1813 i Jørsby, Mors, g. 2.1 1776 i Jørsby m. Karen Christensdatter Skjærbæk. Nævnes som urmager i Jordsby ved ft. 1787 og 1801. "Berømt som uhmager og mechanicus. Lavede både standure og lommeure. Standur i privat eje i Jordsby. Standur dat. 1778 i privat eje i Flade. 1-døgns standur i privat eje Sejerslev. Standur m. slagværk i Vils. Standur, dat. 1810 m. 8-døgnsværk, slag- og repeterværk i Dragstrup. Standur i Dråby. (Hist. Årb. for Thy og Mors, 1970 - M. P. Ejerslev: En religiøs Bevægelse i Jørsby).

Hellerød, Michel Jensen, se under Jensen.

Holmgaard, J. C. Data ukendt. Urmager i Bedsted 1891.

Hove, Anders Nielsen, f. 8.11. 1765 i Sperring, Sjørring sogn, s. a. Niels Andersen Hove og Anne Andersdatter, g. 1794 i Sjørring m. Kirsten Jensdatter Søgård. Ved ft. 1801 boelsmand og urmager i Sperring.

Hove, Ole Nielsen, data ukendt. Urmager i Bedsted ca. 1780. Standur sign. Ole Nielsen Hove i Bedsted.

Hove Peder Andersen, data ukendt, g. 1781 i Hundborg m. Kirsten Andersdatter. Urmager og håndværker på Råstrup herregård i Hundborg sogn.

Hurup, Anders Jensen, data ukendt. Standur sign. Anders Jensen Hurup i privat eje i Heltborg v. Hurup.

Håning, Lars Christian Jensen, data ukendt, g. m. Christine Christensdatter. Husmand og urmager i Sejerslev, Mors, nævnt som sådan 1859 og 60. Standur i privat eje i Jordsby og Sdr. Dråby. 8-døgns standur med slagværk i privat eje i Hygum v. Lemvig og et 8-døgns standur i privat eje i Flade. Et 1-døgns standur i privat eje i Nr. Dråby.

Iversen, Anton Jensen, f. 12.12. 1850 i Nykøbing Mors, s. a. murer Jens Iversen Lund og Ane Madsine Lund, g. i Thisted 12.3. 1882. Urmagersvend i Thisted, urmager i Snedsted. Etabl. som urmager på Nørrebro i Nykøbing 25.11. 1875, flyttede til Rådhusstorvet 1.5. 1900, til Havnegade 10 9.9. 1905, til Vestergade 18 d. 11.12. 1925.

Jensen, Anders, se under Hurup.

Jensen, Christen, f. 1736 i Vust, død 4.10. 1793 i Klim. Urmager i Vust og Klim. Standur i privat eje i Vust v. Fjerritslev. Indskrift: "Kloken minder, Tiiden rinder, vi vort Lif i Døden finder." Sign. Kristen Jensen Klim No 35 på rund blyplade øverst i huset, ca. 7 cm i diam.

Jensen, Christen, f. 1859, g. i Vestervig 18.10. 1887 m. Maren Pedersen. Bev. som urmager i Vestervig 14.7. 1887. Begyndte i 1918 at fabrikere stueurnøgler. Boede på Møllegården.

Jensen, Jens, f. 3.11. 1795 i Barslev, Hvidbjerg sogn, Thyholm, s. a. husmand og tømrer Jens Larsen og Karen

Jensdatter, g. m. Karen Pedersdatter. Urmager i Kallerup, Hvidbjerg sogn ved ft. 1834.

Jensen, Jens Jespersen, data ukendt. Bev. som urmager i Helligsø 1901.

Jensen, Johannes, f. 6.3. 1801 i Vejerslev, Mors, død 25.2. 1870 i Stenild v. Hobro, s. a. Jens Nicolai Christian Pedersen og Anne Dorthe Hansdatter. Uddannet som urmager på Mors, men forfaldt til drikken og blev omløber, kaldet "Bettefanden". Omtalt i Steen Steensen Blichers novelle af samme navn. Døde som fattiglem. (Evald Tang Kristensen: Det jyske Almueliv V, s. 131-36. - Jeppe Aakjær: "Bettefandens Livs-Tragedie". - August F. Schmidt: Morsingboer i gamle Dage). Af en kommission, der sad fra 1837-43 og havde flere hundrede jyske voldsmænds forhold til undersøgelse, blev han dømt til livsvarigt tugthusarbejde, men i 1864 løslodes han og kom tilbage til Stenild ved Hobro, hvor han døde 1870.

Jensen, Laust, f. 28.9. 1824 i Lødderup, Mors, s.a. gdr. Jens Jensen Lynggaard og Stine Andersdatter, g. i Nykøbing 21.11. 1858 m. enke Ane Hamborg, f. Christensen. Urmager i Nykøbing.

Jensen, Laust (Lars) Christian, f. 23.12. 1818 i Ejerslev, Mors, s. a. Jens Lauritsen og Kirstine Christensdatter, lærling hos Lars Worm i Thorup. Urmager i Ejerslev.

Jensen, Mads, f. 1.10. 1828 i Ydby, s. a. Jens Christian Johansen og Maren Madsdatter, g.m. Kristine Bak. Lært i Ydby. Urmager i Thisted.

Jensen, Michel Hellerød, data ukendt. Urmager i Hellerød på Thyholm. 1-døgns standur sign. Michel Jensen Hellerød dat. 1792 i privat eje i Hellerød. Et 1-døgns standur m. samme signatur nr. 23 i Hvidbjerg Thy. Standur sign. Michel Jensen, 30-32, i privat eje i Hurup. Ovennævnte kan muligvis være den Michel Jensen fra Hurup, som den 16.12. 1799 blev gift i Sønderbjerg m. Else Christensdatter Brylling.

Jensen, Peder (Knorborg), døbt 27.12. 1745 i Bedsted, død 30.6. 1818 s. st., s. a. skrædder Jens Jensen og Maren Jensdatter, g. m. Karen Christensdatter. Husmand og urmager i Bedsted ved ft. 1787 og 1801. Standur på Thisted Museum, standur i privat eje i Løgstør, lille vægur fra 1785 på Thisted Museum. Et 8-døgnsur i Lemvig. Uret er i en meget fin kasse, bygget til at stå i et hjørne. Et 8-døgns standur i Hvidbjerg. Et 1-døgns standur dat. 1784 i Vestervig. Uret har en peger og vækleanordning. Et 8-døgns standur i Vemb. Et 8-døgns standur i Holstebro. Standur dat. 1777 på Thisted Museum. Standur i privat eje i U.S.A.

Jensen, Peder, f. 1.4. 1853 i Skyum, død 30.3. 1875 på fattiggården i Vestervig, s. a. gdr. Jens Andersen og Rikken Jensdatter. Ugift urmager i Vestervig.

Jensen, Peder, f. 18.3. 1860 i Gullerup, Bjergby, Mors, død 9.2. 1932 i Vestervig, s. a. husmand Jens Peder Pedersen og Ane Johanne Josephsen af Bjergby, g. 22.3. 1895 i Vestervig m. Karen Marie Iversen. Etabl. som urmager i Vestervig 1888, senere også guld- og sølvmed samt boghandler. Formand for bogsamlingen, fm. for Vestervig Håndværkerforening og Vestervig-Agger Sygekasse, filialbestyrer for Landbosparekassen, fm. for Thisted Amts Urmagerforening.

Jensen, Simon, f. 1804, g. i Nykøbing 17.10. 1828 m. Ane Margrethe Knudsdatter. Urmager i Nykøbing, senere i Løgstør og Hjørring.

Jespersen, Jens Odgaard, f. 1829. Urmager i Nykøbing, flyttede senere til Grinderslev.

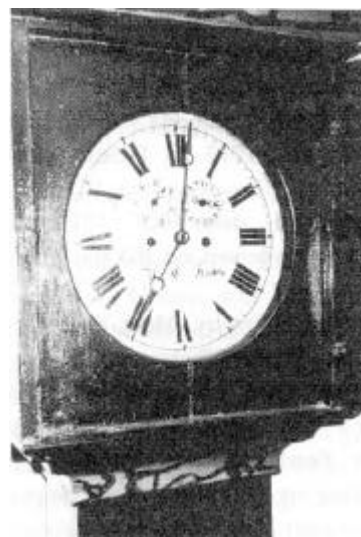
Josephsen, Jens, data ukendt. Lærling i Skive. Urmager i Flade en kort tid.

Koggersbøll, Poul Christensen, døbt 16.12. 1804 i Vang, død 21.4. 1871 i Thisted, s. a. Christen Koggersbøll og Ane Krog, g. i Thisted 16.12. 1835 m. Else Cathrine Foged. Urmager i Klitmøller til 1831, urmager i Skyum ft. 1834, urmager i Thisted 1835-71. Identisk med Poul Wang.

Kastrup, K. Data ukendt. Urmager i Nykøbing. Etabl. sig som urmager 1.2. 1902 i Kirkegade, flytter senere til Algade 9.

Kloch, Søren Carl, f. 11.7. 1860 i Skive, død 14.2. 1913 i Nykøbing, s. a. købmand Hans Bull Kloch og Severine Marie Melgaard, g. m. Reinholdine Vilhelmine Lund. Bsk. som urmager og instrumentmager i Nykøbing 4.11. 1886, flytter til Algade 8 i 1896 og fik 1897 bsk. som guldsmed. Sælger forretn. til Ejler Cortsen 27.3. 1913.

Knarbjerg, Niels Christian Andersen, f. 16.6. 1827 i Resen, død 4.7. 1901 i Hvidbjerg, Refs, s. a. gdr. Anders

N.C. Knarberg. Han brugte træskiver uden ornamentering. Uret viser ugedag og dato.

Søren Pedersen Knarbjerg og Maren Jensdatter, g. l. g. m. Karen Jensdatter, g. 2. g. m. Kirsten Nørskov Pedersen. Kom 1869 fra Sønderbjerg til Helligkilde som urmager. Senere urmager og husejer i Hvidbjerg, Thyholm. Næringsbevis som urmager i Sønderbjerg 11.2. 1869. Knarbjerg lavede fortræffelige ure, der kunne vise både minut, time, dag og dato i måneden samt måned i året. Et 8-døgns ur sign. N. C. Knarbjerg i privat eje i Ydby. Et 1 -døgns standur i privat eje i Odby, et 8-døgns standur i Uglev. Et 1-døgns standur i Hellerød. Et 8-døgns standur i privat eje i Øster Assels.

Knorborg, Peder Jensen, se Jensen Peder.

Knuppel, H. V. Urmager i Nykøbing 1901-03.

Knudsen, L. Urmager i Øster Jølby, Mors 1919.

Kobberøe, Peder Christensen, f. 1837 i Sønderhå, død 3.4. 1881 i Thisted, s. a. Christen Kobberøe og Mariane Isachsdatter, g. i Harring 8.11. 1868 m. Inger Marie Eriksen. Urmager i Thisted, Vestergade 7, hvor Carl Dela siden havde forretning.

Konge, Søren. Data ukendt. Skal have været urmager og boet i et hus i Gøttrup, Hanherred, der senere blev indrettet til friskole. Evald Tang Kristensen besøgte ham. (Hist. Aarbog for Thisted Amt, 1958 s. 399).

Kürsch, Johan Friedrich, f. 1806, død 3.5. 1854 i Ålborg. G. 1.6. 1828 i Budolfi kirke i Ålborg m. Ane Margrethe Bredsen. Urmager i Thisted ca. 1835-45, derefter urmager i Ålborg.

Kaarsøe (Korsøe, Kaarse), Lars Jensen, f.ca. 1745, død 4.7. 1799 i Thisted, g. 1. g. 1789 m. enken Anne Simonsdatter, som døde 1793. G. 2. g. 1794 m. Appolone Høyer. Urmager i Thisted ved ft. 1787, boede i Nørregade. Standure af ham dat. 1770, 1775 og 1785 på Thisted Museum. Et 8-døgns standur med slagværk, dat. 1770 i privat eje i Thisted. Et standur, dat. 1774 i privat eje i Hurup. Døgnværk dat. 1777 i Frederikshavn.

Lak, Thomas, nævnt som urmager i Thisted 28.3. 1820.

Larsen, Hans, f. 1807, død 8.8. 1829 i Hvidbjerg vesten Å, ugift indsidder og urmager i Lyngholm Mark, Hvidbjerg vesten Å.

Larsen, Jacob Christian, døbt 10.1. 1799 i Nors, Thy, s. a. Lars Christensen Smed og hustru Anne Kirstine Jacobsdatter, g.m. Mettegoline Christensdatter. Indsidder, urmager og tækker i Nors ved ft. 1834.

Larsen, Mads Kirk, f. 1845, g. i Galtrup 6.11. 1870 m. Ane Pedersdatter. Urmager i Thisted. Urmager i Nykøbing 8.4. 1871 i Algade 22, men flyttede 1.4. 1874 til Galtrup, Mors.

Larsen, Niels Kristian, f. 12.8. 1843 i Hundborg, s. a. Lars Jensen Bedsted og Inger Christensdatter Hald, g. 19.11. 1868 i Thisted m. Karoline Bjerring. Urmager i Thisted.

Larsen, Valdemar Arthur, død 1929/30 i Bedsted. Urmager og guldsmed i Bedsted.

Linde, Laust Nicolai, f. 12.5. 1820 i Dover, Ydby sogn, g. 17.6. 1859 i Hurup m. Marie Cathrine Andersen. Urmager i Hurup.

Lindum, Peder Jensen, f. 1782, g. 1815 i Nykøbing m. Juliane Marie Smith. Urmager i Nakskov, kom til Nykøbing 1815, men flyttede 1817 til Thordal i Salling.

Lyhne, Jens, f. 3.5. 1857 i Haring, Thisted, død 5.7. 1939 i Dragsbæk, Thisted, s. a. gdr. Ivar Christensen Lyhne og Kirstine Madsdatter, g.m. Johanne Marie Hedeholm. Lært hos urm. Kobberøe i Thisted, svend hos kgl. hofurmager Carl Ranch, København. Grl. en urmagerforretn. i Thisted 11.5. 1882 (Vestergade 33). Forretn. overtoges i 1908 af sønnen Ivar Lyhne (1883-1937), hvis søn Svend Erik Lyhne, overtog forretn. i 1937 (f. 1913).

Lynggaard, Laurids Jensen, f. 1826, død 25.5. 1883 i Nykøbing. Urmager i Nykøbing.

Madsen, Christian, data ukendt. Urmager i Bedsted 1891.

Madsen, Jens, s.a. gdr. Mads Poulsen i Vester Ulsted, Vestervig, g. 1829 m. Ane Marie Ludvigsdatter Preetzmann, d. a. Christopher Ludvig Preetzmann. Husmand, snedker og urmager i Tvolm, Ydby, sidst på Holmgård, Ydby sogn. (P. A. Legind: Slægtsbogen Preetzmann, Fjerritslev, 1918).

Madsen, L. P., g.m. Marie Nielsen. Urmager i Thorup.

Madsen, Kristen Kristensen, f. 20.12. 1859 i Stagstrup, død 25.9. 1895 i Hurup, s. a. husmand Mads Kristensen Piilgaard og Ingeborg Kristensen, g.m. Petrea Grave. Bev. som urmager i Bedsted 1885, bev. i Hurup 1890.

Madsen, Ole Toppenberg, 13.11. 1805 i Vestervig, død 2.6. 1874 i Gettrup, s. a. gdr. Mads Povlsen og hustru, g. i Vestervig 24.10. 1833 m. Mariane Jensdatter. Husmand, urmager og guldsmed i Gettrup.

Mikkelsen, Hans Christian, f. 1.12. 1836 i Erslev, Mors, s. a. gdr. Mikkelsen og Kirsten Kristensdatter, g. i Erslev 30.9. 1862 m. Maren Nielsen. Urmager i Erslev og

Sdr. Dråby. Et 8-døgns standur sign. Chr. Mikkelsen, uden slagværk, men med sekund-, minut-, time- og ugedagsviser og som også viser månedsdato, måned og månedens gang og skifter korrekt alle måneder og skuddag hvert fjerde år i privat eje i Sdr. Dråby.

Mikkelsen, Mikkil Christian, f. 8.7. 1863 i Erslev, Mors, død 1.6. 1940 i Sdr. Dråby, s. a. landmand og urmager Hans Christian Mikkelsen og Maren Nielsen, g.1.g.m. Johanne Nielsen, g.2.g. 12.2. 1924 m. Alma Petersen. Bsk. 19.2. 1884 som urmager i Sdr. Dråby, også guldsmed. Kirkevæрге, sognefoged og medlem af menighedsrådet, fm. for sygekassen. Fremstillet et 8-døgns hængesur med sindrig og kompliceret mekanisme. Var også fotograf, tandtekniker og bandagist.

Mortensen, Jens, f. 18.12. 1854 i Bjergby, Mors, s. a. husmand Morten Christensen og Mariane Larsen af Gullerup. Næringsbevis som urmager i Øster Jølby 6.2. 1884. Senere urmager i Erslev.

Møller, Peder Jensen, se Blander, Peder.

Møller, Jens, f. 20.10. 1746 i Vestervig, g. m. Karen Pedersdatter. Ved ft. 1787 og 1801 husmand og urmager i Tygstrup, Vestervig sogn. Standur i privat eje i Thisted, dat. 1764.

Nielsen, (en søn f. i Thisted 1839). Urmager i Thisted, deltog i krigen 1864. Urmager i Nykøbing 1872, senere i Flade.

Nielsen, Andreas, f. 16.3. 1847 i Slettestrand, Hjortdal sogn, s. a. husmand Niels Christensen og Mariane Mortensdatter. Bev. som urmager i Øslev, Kjettrup sogn.

Nielsen, Christen, data ukendt, husmand og urmager i Tvolm, Ydby sogn 1875.

Nielsen, Jens Peter (Knarbjerg), f. 1853, s. a. urmager Niels Christian Andersen Knarbjerg og Karen Jensdatter, g. i Hvidbjerg 2.12. 1875 m. Else Cathrine Nielsen. Urmagersvend hos sin fader i Helligkilde. Selvstændig 1876.

Nielsen, Lars, data ukendt, skal have været urmager 1768. Jeppe Hansen Smith, f. i Skjoldborg 1759, fortæller, at han som 9-årig(!) kom i urmagerlære hos urmager Lars Nielsen. (Hist. Årbog for Thisted Amt, 1912, s. 53).

Nielsen, Morten, f. 1807, g.1.g. i Thisted 22.4. 1835 m. Johanne Margrethe Ivarsdatter, som døde 1850. g.2.g.m. Caroline Wils. Urmager i Thisted. Plade og urværk med hans sign. på Thisted Museum.

Nielsen, Ole Christian, f. 17.9. 1814 i Hurup, s. a. boelsmand Niels Møller og Anna Frederiksdatter, g. i Heltborg 6.5. 1855 m. Ane Marie Jensen. Husmand og urmager i Heltborg.

Nielsen, Peder, f. 15.2. 1849 i Snedsted, s. a. husmand Niels Peder Simonsen og Dorthe Jacobsdatter i Elsted, g. i Lemvig 5.1. 1882 m. Barbara Houmark Nielsen. Urmager i Snedsted. Etabl. som urm. i Lemvig 9.11. 1881. Fremstillede et ur til præsidentværelset på industriudstillingen i København 1888.

Nielsen, Søren Christian, data ukendt, gm. Ingeborg Jensdatter. Urmager i Fjerritslev 1892.

Nielsen, Thomas Christian, f. 1794, g. i Galtrup 19.10. 1817 m. Kjersten Christensdatter. Urmager i Galtrup, Mors.

Nybye, Ole Mortensen, f. 2.5. 1757 i Flade, s. a. sognedegn Morten Nybye og Anne Olesdatter. Ved ft. 1787 urmager i Thisted, degn i Frøslev 1792-1828, død 31.5. 1828. G.1.g.m. Birte Jensdatter, 2.g.m. Birgitte

Marie Nielsdatter. Nævnes også i Thisted kirkeregnskab 1787.

Nørholm, Christen Mortensen, f. 7.4. 1797 i Nykøbing, død 19.5. 1836 i Vor Frue sogn i Ålborg, s. a. snedker Morten Nørholm og Marie Christine Christensdatter, g.m. Kirsten Nielsdatter Lundsbye. Udlært klejnsmed. Ved ft. 1834 indsidder og urmager i Hove, Vandfuld herred. Bsk. som urmager i Nykøbing 6.11. 1819, bsk. i Ålborg 1827. Et standur mrkt. nr. 3 i privat eje i Hurup. Et 2-døgns standur med slagværk sign. Christen Nørholm, Nyekjøbing i privat eje i Vils. (Se endvidere "Jyllands-postens" bagside for 26.3. 1977).

Olsen, P. Bach, data ukendt. Et standur sign. P. Bach Olsen - 1843, i privat eje i Snedsted.

Pedersen, Anders, f. 4.4. 1807 i Østerild, s. a. husmand Peder Andersen og Karen Marie Pedersdatter, g. i Østerild 17.12. 1848 m. Maren Christensdatter. Ved ft. 1834 urmager i Østerild.

Pedersen, Christian Fomsgaard, f. 18.10. 1856 i Barslev, Hvidbjerg, Thyholm, s. a. gdr. Peter Christensen Slej og Mette Cathrine Andersdatter, g. i Hvidbjerg, Thyholm 21.5. 1880 m. Mariane Jensen. Urmager i Hvidbjerg, Thyholm til 1887.

Pedersen, Jens, f. 14.9. 1773 i Jordsby, Mors, død 25.7. 1840 s. st., s. a. Peder Larsen og Maren Andersdatter (faddere: Jens Heede og Niels Heede). Ved ft. 1801: ugift urmager i Jordsby, Mors Et 8-døgns standur m. slagværk af ham i privat eje i Flade, Mors.

Plougmann, Anders Christian, s. a. Hans Andersen Plougmann. Urmager i Skyum 1866.

Plougmann, Christen Nielsen, f. 7.11. 1836 i Rakkeby, Mors, s. a. Niels Andersen Plougmann, Tæbring og Zidsel Marie Christensdatter, død 21.10. 1914, g. i Thisted 6.12. 1878 m. Ane Jacobsen. Urmager i Rakkeby, senere i Selde v. Skive.

Plougmann, Hans Andersen, f. 7.6. 1805 i Tæbring, Mors, død 23.4. 1876 i Skyum, s. a. skolelærer Anders Christensen Plougmann og Anne Hansdatter, g.m. Maren Andersdatter. Ved ft. 1834 urmager i Øster Hørdum, senere husmand og urmager i Skyum. Et 1-døgns standur sign. H. Plougmann i privat eje i Skyum.

Poder, Jens, data ukendt. Fik 1647 et beløb for "sejerværket at færde" i Thisted kirke.

Poulsen, Mikkel, f. 18.2. 1843 i Flade, Mors, s. a. gårdfæster Poul Poulsen og Else Mikkelsdatter. Urmager i Flade bev. 1874. Bev. som urmager i Sdr. Dråby 29.12. 1874, fornyet i 1881, men opsagt 1885.

Preetzmann, Christopher Ludvig, f. 29.11. 1750 i Ydby sogn, død 17.12. 1833 i Ydby, s. a. kirkesanger Johannes

Preetzmann og Anna Villadsdatter, g. 1783 m. Anna Maren Jensdatter. Da hans moder, Anna Villadsdatter, var en søster til urmager Jens Villadsen Bundgaard, må det formodes, at Christopher Ludvig Preetzmann har stået i lære hos sin Morbroder. Urmager i Sørsbjerg 1778. Ved ft. 1787 omtales han som bonde og gårdbeboer. Var ved sin død aftægtsmand hos kromand Christen Madsen. Et 1-døgns standur sign. Ludvig Preetzmann, Søndbjerg, dat. 1778, indbygget i et chatol, som er bygget af en snedker Gerlach, i privat eje i Uglev. Et 1-døgns standur m. indbygget viser til 2 sider i privat eje i Gudum. (Legind: Slægterne Aggerholm og Preetzmann).

Rotbøl, Kristian Pedersen, f. 1756, g.m. Sidsel Madsdatter. Husmand og urmager i Ljørslev, Mors ved ft. 1801.

Salmonsens, Ole, data ukendt, boende i Hundborg. Fik 1759 et beløb for at reparere urværket i Thisted kirke.

Salmonsens, Peder, Hundborg, data ukendt, fik 1759 et beløb for at skille urværket i Thisted kirke, reparere det og samle det igen.

Schiøtz, Ole Tønder, f. 1788 i Hals, død 14.5. 1863 i Flovlev, Hvidbjerg, Thyholm. G.1.g. 1810 m. Antoinette Friedericke Leonhardine Koch. G.2.g. 24.2. 1841 i Hvidbjerg Refs m. Poulette Hillerslev (deres børn forsørgeres af fattigvæsenet i Fjaltring sogn). Udlagt som barnefader til Eleonora Oline Schiøtz, f. i Holstebro 21.12. 1834, moder: Poulette Hillerslev, frasep. fra Fjaltring. G.3.g. 9.4. 1843 i Hvidbjerg, Refs m. enke af Hvidbjerg Dorthe Kjerstine Pedersdatter, f. 1801, enke efter afdøde Simon Smed. - Secondløjtnant i Fyenske Infanteriregiments annekterede bataljoner 23.5. 1809-4.2. 1812. Organist i Ringkøbing 1816-ca. 1826, bsk. som urmager i Ringkøbing 1828, bsk. som urmager i Holstebro 1834, ft. 1840 urm. i Vandborg, i Lemvig 1843. Urmager og leder af brevsamlingsstedet i Vestervig 1845-1857.

Schrøder, ... data ukendt. En urmager af dette navn reparerede Thisted kirkes ur 1769 og forgyldte viserne.

Simonsen, Mathias, f. 3.3. 1834 i Ydby, død 1.11. 1877 i Holstebro, s. a. smed Simon Andersen, Dover, og Dorthe Pedersdatter. Lært hos Præstmark i Holstebro. g.m. Mariane Madsdatter. Bev. som urmager i Krik, Vestervig 24.8. 1859, senere urmager i Holstebro.

Skovsted, Otto Peter, f. 15.10. 1849 i Klim, s. a. gdr. Thomas Christian Thomsen Skovsted og Karen Nielsdatter. Bev. som urmager i Klim 1907.

Smith, Christen, f. 30.3. 1782 i Skjoldborg, død 28.12. 1850 i København, s. a. smed Hans Christian Smed og Dorthea Poulsdatter. Medejer af sin broder, Jeppe Smidts etablissement i København. Se følgende.

Smidt, Jeppe, f. 1.3. 1759 i Skjoldborg, død 5.11. 1821 i København. Kom i urmagerlære og snedkerlære, men lærte også hjulmand-, bødker- og drejerfaget. Gik i Ålborg latinskole. Kom til København 1781, tog medicinsk embedseksamen 1794, 35 år gl., professor 1806, R. af D. 1809. Oprettede et etablissement i Krystalgade, hvor der blev fremstillet kikkerter, mikroskoper og andre fysiske, optiske og matematiske instrumenter. Regnes for at være den, der grl. instrumentmagerfaget i Danmark. (Hist. Aarvog for Thisted Amt, 1912, s. 53).

Staugsbak (Staugsbach), Peder Pedersen, f. ca. 1700, død 1747 i Thisted. g.m. Kirsten Pedersdatter, død 1748. Rep. Thisted kirkes ur 1735. En søn, Peder Staxbach, blev sognepræst i Hillerslev.

Ludvig Preetzmann 1778. 1-døgns ur med slagværk. Deter indbygget i et chatol..

Stensgaard, data ukendt. Urmager i Tvolm, Ydby sogn 1891.

Stilling, Hans Christian From, f. 8.4. 1853 i Skjern, s. a. proprietær på Lundenæs Casper Georg Stilling og Petrea Bartholine Halskou, g. i Lemvig 14.11. 1879 m. Erasmie Marie Holm. Urmager i Lemvig og Hvidbjerg, Thyholm. Sønnen, Svend Aage Stilling (1891-1976) førte forretn. videre.

Stoyberg (Stoiberg) (Støjberg), Peder Christian f. 10.5. 1796 i Elsø, Mors, s. a. Søren Jensen Stoyberg og Anna Pedersdatter, g.m. Ane Marie Pedersdatter, f. 1803. Husmand og urmager i Tødsø, Mors v. ft. 1834. - Et standur m. slagværk sign. P. C. Støjberg, dat. 1771 i privat eje i Roslev. Et 1-døgns standur m. slagværk i Sindbjerg. Et 1 -døgns standur m. slagværk i Tøving.

Sørensen, Andreas Pedersen, f. 15.10. 1804 i Thisted, s. a. Peder Sørensen og Maren Hansdatter, g. i Thisted 9.3. 1827 m. Ane Christensdatter Toudahl af Thisted. Urmager i Thisted ft. 1834.

Sørensen, Christen, f. 1728. Nævnes som urmager i Boddum 1757. Ved ft. 1787 husmand og urmager i Søndbjerg, Thyholm. Standur af Christen Sørensen, Boddum, på Thisted Museum.

Sørensen, Jørgen Peder, f. 15.11. 1844 i Thisted, død 6.4. 1925 s. st., s. a. skræddermester Hans Peter Sørensen og hustru Caroline Nielsine Møller, g. 8.3. 1872 m. Nielsine Sørine Birgitte Loldrup. Etabl. som urmager på Store Torv i Thisted 15.6. 1871, flyttede senere til Østergade 16. Passede kirkens ur. Forretn. overtoges i 1925 af sønnen Rasmus Frederik Sørensen. En anden søn, Hans Peter Sørensen (1874-1907) var en årrække medindehaver af forretn. Jørgen Peter Sørensen var retsvidne og forligsmægler, medl. af Thisted Håndværkerforenings bestyrelse og repræsentantskab.

Sørensen, Lars Jensen, f. 26.8. 1846 i Solbjerg, Mors, død 22.2. 1892 i Nykøbing, s. a. skolelærer og degn Jens Sørensen og Ane Larsdatter, g. i Solbjerg 10.4. 1874 m. Inger Jørgensen Nørgaard. Bsk. som urmager i Nykøbing 30.7. 1877. Lært hos urm. Haaning i Sejerslev, Var urmager i Solbjerg 1870-74, urm. i Bagterp v. Hjørring 1874-77. Medl. af sognerådet i Solbjerg, fm. for Venstre på Mors, medl. af Morsø Folkeblads bestyrelse. Da en af Estrups gendarmer kom ind i hans forretn. for at få sat et glas i et ur, nægtede han at ekspedere. Hustruen fortsatte Sørensens forretning i Nykøbing efter mandens død. Sønnen Jørgen Nørgaard Sørensen (f. 1880) overtog faderens forretn. 1901 på Lilletorv 3, hvor han også solgte sygeplejeartikler. 1907 solgtes forretn. til Ingvar Andersen (1884-1911). Jørgen Nørgaard Sørensen blev siden redaktør på Fyn.

Sørensen, Niels Peter, f. 26.6. 1859 i Thisted, s. a. skræddermester Hans Peter Sørensen og Caroline Nielsine Møller, g. i Thisted 15.11. 1882. Etabl. som urmager i Thisted 18.4. 1882.

Sørensen, Søren Christian, f. 1772, død 26.1. 1827 i Søndbjerg, Thyholm, g. 15.10. 1799 m. Christiane Pedersdatter. Husmand og urmager i Lille Helleris. Købte 1820 Lille Helleris af Jens Christensen Odgaard for 80 rdlr. sølv. Da Søren Chr. Sørensen døde, giftede enken sig med urmager Niels Jensen Heede.

Toppenberg, Ole, se Madsen, Ole Toppenberg.

Thøgersen, Kristen, data ukendt, bev. som urmager i Hørdum 1898.

Ulsted, Knud Pedersen, f. 1725, død 12.3. 1800, g. 16.9. 1763 i Lødderup m. Karen Andersdatter. Var sergeant ved vielsen. Urmager og husmand i Lødderup. Standure af ham i privat eje i Jordsby, Skive, Holstebro, Erslev, Vester Jølby og 3 standure på Thisted Museum.

Ulsted, Peder Christensen, f. 1760 i Lødderup, død 17.7. 1842 i Hvidbjerg, Mors, g. i Lødderup 20.10. 1811 m. Maren Mikkelsdatter af Lødderup. Urmager i Lødderup v. ft. 1801 og 1834. Standure med hans signatur i privat eje i Torup pr. Erslev, Skallerup pr. Erslev, Vester Jølby, Sundby Mors, Ry v. Silkeborg, Sdr. Dråby.

Urmager, Lars, data ukendt, skulle have været urmager Gøttrup. (Hist. Aar bog for Thisted Amt, 1934, s. 488).

Wang, Poul Christensen, se Koggersbøl, Poul.

Vils, Thomas Christian Nielsen, f. 1794, g.m. Kirsten Christensdatter, Outrup. Urmager i Galtrup til 1819, urmager i Thisted 1819-21, bsk. i Hjørring 1827, bsk. i Nibe 1852.

Vinther, J. Kr., data ukendt, urmager i Skyum 1883.

Worm, Anders Larsen, f. 17.5. 1831 i Skallerup, Mors, død 12.6. 1851 s. st., s. a. urmager Lars Worm, Thorup og Maren Jensdatter. Urmager i Thorup, Skallerup sogn.

Worm, Claus, f. 1787, g. i Budolfi kirke, Ålborg 24.11. 1815 m. Ane Jørgensdatter Frøkie, som døde 1849. Urmager i Skjoldborg et par år. Urmager i Ålborg 21.7. 1825.

Worm, Jens Andersen, døbt 12.7. 1780 i Skjoldborg, død 16.6. 1852 i Sillerup, Øster Assels sogn, s. a. Anders Jensen Worm og Maren Larsdatter i Skjoldborg, g. 12.6. 1814 i Øster Assels m. Maren Nielsdatter Lindberg. Ved ft. 1834 urmager i Sillerslev, Øster Assels sogn, Mors.

Worm, Jens Nielsen, F. 17.3. 1852 i Øster Assels, Mors, død 16.9. 1925 i Thisted, s. a. husmand Niels Jensen Worm og Else Marie Christensdatter, g.m. Ane Ingeborg Thøgersen. Urmager og guldsmed i Hurup 1882-1904, bev. som detailhandler 1897, urmager i Fjallerslev 1904-07, etabl. som urmager i Algade 9, Nykøbing 1.5. 1907. Solgte til Alfred Svendsen 1924.

1-døgns standur, signeret "Lars Worm No 400". Uret står på Boddum. Flere af hans ure har skive til to sider.

Worm, Lars Andersen, f. 30.3. 1783 i Skjoldborg, død 6.5. 1860 i Thorup, Skallerup sogn, Mors, s. a. Anders Jensen Worm, Ås og Maren Larsdatter, g. 18.12. 1820 m. Maren Jensdatter. Urmager i Thorup og husmand i Solbjerg. Han lavede fortrinlige ure, hvoraf der findes mindst 30 på Mors. Et 8-døgns standur m. kvartersslag, timeslag og 2 figurer, der bevæger sig, den ene ved kvartersslag, den

anden ved timeslag, sign. Lars Worm, No 195, i privat eje i Ulfborg. Et-døgns standur af ham i privat eje i Hvidbjerg, Mors, Tøving, Fårtoft, Skallerup, Torup, Erslev, Sdr.

Dråby, Rakkeby og Vester Karby. Standur med slagværk i egetræsmalet hus, sign. Lars Worm No 350 på Morslands hist. Museum. Lars Worms urskiver er alle af træ og runde med påmalet talkrans. Nogle af skiverne er ophøjet, hvor talkransen er.

Urmagersignaturer. Efter Anders Christensen Heedes navn står hans spejlmonogram, der består af A og H.

Yde, Thomas Christian Svenningsen, f. omkring 1770 i Hurup (kirkebog mangler i denne periode) s. a. degn Svenning Yde og Ane Cathrine Hansen, g. før 1796 m. Maren Nielsdatter. Lært urmageriet hos Jens Møller i Tygstrup ved Vestervig. Ved ft. 1801 urmager i degneboligen i Hurup. Ved ft. 1834 urmager i Nødskovhus, Hove sogn, Vandfuld herred. Et 1-døgus standur m. slagværk og repeterværk i Agger. Han signerede nogle af sine ure TCSSY = Thomas Christian SvenningSen Yde.

Østergaard, Jens, f. 26.2. 1844 i Nykøbing, død 16.10. 1929 s. st., s. a. urmager Peder Jensen Østergaard og Maren Christensen, g. 23.11. 1883 i Nykøbing m. Else Kirstine Hyldig. Urmager i Nørregade, Nykøbing. Lavede som svendestykke et pariser-taffelur. Har fremstillet 23 standure. Medlem af byrådet 1882-90, af kirkeinspektionen 1882-86, kirkeværge 1886.

Østergaard, Peder Jensen, f. 29.7. 1813 i Skallerup, Mors, død 1.9. 1859 i Nykøbing, s. a. bonde Jens Østergaard og Anne Madsdatter, g. 5.5. 1843 i Vor Frue, København m. Maren Christensen, som døde 1880. Lærling hos Lars Worm i Thorup. Urmager i Oddense, Salling 1835-36, soldat i 2. jydsk infanteriregiment 1836-41, bsk. som urmager i Nykøbing 1845 (Nørregade). Fm. for borgerrepræsentationen fra 1852, medlem af byrådet, kirkeværge.

KILDER:

- Utrykte:* Kirkebøger, borgerskabsprotokoller, næringstilladelser, folketællinger mm. fra Thisted amt på Landsarkivet i Viborg.
Trykte: Foruden de i teksten nævnte bøger og skrifter er benyttet: Knud Aagaard: *Physisk, oeconomic og topographisk Beskrivelse over Thy*, 1802.
 Bering-Liisberg: *Urmagere og Ure i Danmark*, 1908.
 C. Bruunsgaard: *Thisted gennem Tiderne*, 1970.
 Chr. Villads Christensen: *Nykøbing paa Mors 1299-1899*, 1902.
 Danmarks Kirker (Nationalmuseet) bd. XII. Thisted amt, 1940.
 Historisk Aarboeg for Mors, bd. I, s. 111.
 Historisk Aarboeg for Thisted Amt, bd. V, 1925-29, s. 85.
 Historisk Årbog for Thy og Mors 1944-46, s. 391, 1947, s. 214, 1953, s. 200-220. s.221-25, 1971, s. 185.
 C. Schade: *Beskrivelse over Øen Mors*, 1811.
 S. Schjønnig (red.): *Jydske Byer og deres Mænd*, 1917, bd. V.
 J. P. Trap: *Danmark: Thisted Amt*. bd. VI. 2. 1961.
 Thy. Turistårbogen, 1972.
 D. Yde-Andersen: *Bornholmere og andre gamle ure*. 1968.

En hilsen og tak til personer i Thisted amt, som velvilligst har hjulpet os med oplysninger og henvisninger, ikke mindst fru Overgaard, Torsten Balle, P. J. Crabb, Holch Andersen og Per Noe.

(Kilde: Historisk Årbog for Thy, Mors og V. Hanherred 1977, side 58-92).